

Klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen

Klima-, energi- og forsyningsministeriet

Email: kefm@kefm.dk

12. juni 2020

Dok. 200667

Forbrugerrådet Tænk Kemi's fremtid – Information, test og viden om sundhedsskadelig kemi i produkter til gavn for forbrugere, virksomheder og myndigheder

Kære Dan Jørgensen

Vi skriver til dig for at gøre opmærksom på behovet for, at regeringens forslag til Finanslov 2021 indeholder en fortsat finansiering – og helst flerårig – af indsatsen Forbrugerrådet Tænk Kemi.

Forbrugerrådet Tænk Kemi har de sidste fem år fulgt markedet og rådgivet forbrugerne om usikre forbrugerprodukter, der indeholder uønskede kemikalier, der kan være problematisk for befolkningens sundhed og helbred, miljøet og klimaet.

Forbrugerrådet Tænk Kemi har haft fokus på bl.a. produkter fra onlineportaler, som Wish og Alibaba, fluorstoffer i fødevareremballage (forbydes per 1. juli) og hormonforstyrrende stoffer i forbrugerprodukter generelt.

Forbrugerrådet Tænk Kemi arbejder bl.a. for at få uønskede kemikalier ud af forbrugerprodukter, hvilket er en vigtig forudsætning for at fremme en cirkulær økonomi. En udfordring for den cirkulære økonomi er nemlig brugen af uønskede og skadelige kemikalier, som umuliggør genbrug og genanvendelse af produkter. Således kan fødevareremballage og andre produkter, der indeholder svært nedbrydelige og hormonforstyrrende fluorstoffer eller legetøj og elektronik, der indeholder sundhedsskadelige og miljøproblematisk stoffer, ikke genanvendes og må bortskaffes - typisk ved afbrænding.

Ved at synliggøre overfor forbrugere, virksomheder og myndigheder, hvor den uønskede kemi forekommer, er Forbrugerrådet Tænk Kemi med til at fremme substitution til mindre problematiske kemikalier og dermed mulighed for, at produkter kan indgå i en cyklus frem for at ende i forbrændingsanlægget.

Et godt eksempel på dette er det internationale samarbejde AskREACH, hvor Forbrugerrådet Tænk Kemi, sammen med bl.a. Miljøstyrelsen og 19 andre partnere fra hele EU, har lanceret appen Tjek Kemien, der hjælper forbrugerne med at spørge ind til, om der er kandidatlistestoffer (SVHC) i deres produkter. Kandidatlistestofferne er særligt problematiske kemikalier, som EU på sigt ønsker at udfase.

Bevilling

Forbrugerrådet Tænk Kemi er finansieret ved en særskilt finanslovsbevilling. Den seneste er etårig, og løber til og med 2020. Den administreres i Erhvervsministeriet, og den faglige supervision varetages af Miljøministeriet.

Vi er naturligvis i kontakt med miljøministeren og erhvervsministeren om sagen, men da arbejdet i Forbrugerrådet Tænk Kemi også bidrager til den grønne omstilling af Danmark (og EU), er det vigtigt, at du også støtter op om, at der afsættes en helst flerårig bevilling til projektet. Det håber vi, at du vil.

Vi har med glæde noteret os Socialdemokratiets vision om at gøre Danmark til en grøn stormagt. Den dagsorden bidrager Forbrugerrådet Tænk Kemi i allerhøjeste grad til. Det er vigtigt, at forbrugerne også i de kommende år har mulighed for at få produkttest, samt uvildig indsamling og formidling af viden om uønsket og potentiel sundhedsskadelig kemi i forbrugerprodukter.

Den tidligere blå regering nedsatte bevillingen til uvildig rådgivning om problemkemi i produkter fra 5,3 mio. kr. årligt til 3,1 mio. kr. årligt, da der blev givet en ny finansiering for 2017-2019. Det var denne bevilling, der blev forlænget med et år i den nuværende finanslov. Vi har naturligvis været glade for, at der over en bred kam er politisk enighed om nytten og værdien af den viden, vi opbygger og formidler til forbrugere i både Danmark og i udlandet, såvel som til forskere, andre NGOer og virksomheder m.fl. Men med den beskårne bevilling har arbejdet været vanskeliggjort og mulighederne for at teste og følge markedet er meget begrænset. Derfor foreslår vi, at bevillingen øges til 6,5 mio. kr. årligt (se bilag). Ligeledes er en flerårig bevilling en afgørende forudsætning for stabilitet og langsigtet planlægning af arbejdet, herunder test og påvirkning i EU-regi. Vi foreslår derfor en projektperiode på 4 år.

Lad os nævne enkelte af vores resultater:

- Ved udgangen af juni 2020 er der gennemført over 100 test af forbrugerprodukter, der i alt har omfattet mere end 3.000 produkter. Tæt på 300 produkter (!) er anmeldt til Miljøstyrelsen eller Kemikalieinspektionen.
- Appen Kemiluppen har rundet 9 mio. scanninger og er downloadet knap 400.000 gange. I 2020 har appen i gennemsnit været brugt ca. 5.800 gange om dagen. 150.000 brugere har sagt ja til at modtage push-beskeder fra Kemiluppen.
- I 2018 havde Forbrugerrådet Tænk Kemi formandskabet i Miljøministerens Kemikalieforum. Sammen med forummet fik vi sat problematikken med usikre og ulovlige produkter købt via e-handel (udenfor EU) på dagsordenen. Indsatsen medvirkede til en kampagne, som alle interessenter i forummet bidrog til. Forbrugerrådet Tænk Kemi har også løftet dagsordenen til EU-niveau sammen med bl.a. Dansk Erhverv.
- 27 % af alle danskere kender Forbrugerrådet Tænk Kemi.
- Over halvdelen af de undersøgte produkter indeholdt uønsket kemi, der kan være hormonforstyrrende, kræft- eller allergifremkaldende!
- Der har været ca. 2 mio. unikke besøgende på www.kemi.taenk.dk siden 2015.
- Som den eneste rådgiver om kemi i Danmark (udover Miljøstyrelsen) har vi via hjemmeside og personlig kontakt rådgivet forbrugerne mere end 600.000 gange årligt.
- Vores fokus gennem årene på fluorstoffer i fødevareremballage både nationalt og internationalt har nu resulteret i at stofferne bliver forbudt i Danmark fra d. 1. juli.

Kemiluppen: Danske produkter er 'grønnere'

I appen Kemiluppen er kosmetik- og plejeprodukter fra danske producenter suveræne til at få gode bedømmelser og være fri for uønsket kemi. I Kemiluppen findes der i alt 13.000 kosmetik- og plejeprodukter. 67 procent af de cirka 3.200 produkter med den bedste bedømmelse er danske. Danske produkter indeholder altså generelt mindre problematisk kemi.

Danske virksomheder vil gerne brande sig med bedømmelserne i Kemiluppen, og dermed signalere at deres produkter er uden uønsket kemi. Således har 50 virksomheder søgt om og fået lov til at bruge den grønne A-kolbe i deres markedsføring.

Tidligere har formanden for brancheforeningen Dansk Vask-, Kosmetik- og Husholdningsindustri (under DI), Henrik Karup Jørgensen, udtalt, at "...for vores virksomheder er det fantastisk, at vi har så mange produkter, der har de bedste bedømmelser, og der er ingen tvivl om, at det har værdi for os som virksomhed. Der er en stigende bevidsthed om det, også fra udenlandske kunder." VKH sidder i Forbrugerrådet Tænk Kemi's følgegruppe, sammen med blandt andre Dansk Erhverv, Miljøministeriet, DI, Kosmetik- og hygiejnebranchen, DN, Center for Hormonforstyrrende stoffer, m.fl.

Forbrugerrådet Tænk Kemi oversætter alle relevante test til engelsk og deler disse med samarbejdspartnere og forbrugerorganisationer i og udenfor EU. På den måde promoveres danske produkter, der klarer sig godt i vores test, også i udlandet.

Budget 2021-2024

Vi har vedlagt et notat om vores foreløbige overvejelser om Forbrugerrådet Tænk Kemi i årene 2021-2024 på dette grundlag.

Vi håber, at du sammen med miljøministeren og erhvervsministeren vil tage dette input med ind i regeringens finanslovsudspil for 2021, og beder om en tilbagemelding fra dig om, hvad vi kan forvente.

Vi ser frem til at høre fra dig. Vi står naturligvis til rådighed med flere oplysninger; dine embedsmænd er velkomne til at kontakte projektchef Claus Jørgensen på email cj@fbr.dk eller tlf. 2222 7455 herom.

Med venlig hilsen

Anja Philip
Formand

Mads Reinholdt
Direktør

Bemærk, at vi har sendt kopi af dette brev til miljøministeren.

Bilag: Notat om Forbrugerrådet Tænk Kemi 2021-2024.